CENTRĀLĀ BIBLIOTĒKA

VISU ZEMJU PROLETĀRIEŠI, SAVIENOJIETIES!

ĻEŅINA KAROGS

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS UN PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKRAKSTS

● Iznāk kopš 1950. gada 29. marta ● Nr. 22 (5871) ● Otrdien, 1989. gada 21. februārī ● Maksā 3 kap.

Orgkomitejas sēde

16. februārī notika rajona tautu konferences orgkomitejas kārtējā sēde.

Rezolūcijas izstrādāšanas komisijas vadītājs J. Lazda iepazīstināja klātesošos ar rezolūcijas projekta darba variantu. Tas tika papildināts ar atsevišķiem punktiem un būs publicēts mūsu laikrakstā visu rajona iedzīvotāju apspriešanai.

Kvotas izstrādāšanas un delegātu vēlēšanu kārtības noteikšanas komisijas loceklis L. Spūlis ziņoja par Preiļu un Līvānu ārpusresoru apsardzes kolektīvu prasību iedalīt viņiem delegātu mandātus. Orgkomitejā apmierināja šo prasību, iedalot pa vienam delegāta mandātam katram kolektīvam.

Orgkomitejas sēdē piedalījās Preiļu pilsētas izpildkomitejas priekšsēdētājs M. Agurjanovs. Viņš iepazīstināja ar pilsētas izpildkomitejas lēmumu konferences dienā pacelt Preiļos virs grāmatu nama «Latgale» sarkanbaltsarkano karogu.

Orgkomiteja dara zināmu, ka Preiļu katoļu baznīcā dievkalpojums sāksies 25. februārī pulksten 8.00.

Sēdē tika izskatīti arī citi darba jautājumi.

V. ROMANOVSKIS

Balsosim par diviem kandidātiem

● Daugavpils ražošanas apvienības «Ķīmiskā šķiedra» kultūras namā 17. februārī notika Daugavpils 709. teritoriālā vēlēšanu apgabala priekšvēlēšanu sapulce.

Apgabala vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs, ražošanas apvienības «Ķīmiskā šķiedra» direktors J. Ambainis, atklājot sapulci, paziņoja, ka no Stučkas, Jēkabpils, Preiļu un Daugavpils rajoniem un Daugavpils pilsētas, kas ietilpst šajā vēlēšanu apgabalā, uz priekšvēlēšanu sapulci bija izvirzīti 906 delegāti, piedalās 867 delegāti. Tātad — sapulce ir lemttiesīga.

Atklāti balsojot, ievēlēja sapulces darba prezidiju. Priekšsēdētāja pienākumus uzticēja A. Vidavskim — Daugavpils pilsētas Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētājam.

Tika paziņots, ka uz sapulci ieradušies četri deputātu kandidāti: **A. Grigorjevs** — Daugavpils lokomotīvju depo mašīnists, **A. Providenko** — Daugavpils vispārējās celtniecības tresta pārvaldnieks, **D. Ģēģers** — republikas Agrokomitejas priekšsēdētāja pirmais vietnieks, un **O. Rožņdestvenskis** — Daugavpils Pedagoģiskā institūta rektors. Deputāta kandidāts **I. Ķezbers** — Latvijas Komunistiskās partijas CK sekretārs — pusstundu pirms sapulces sākuma atsūtījis telegrammu, ka atsauc savu kandidatūru, pārējie izvirzītie deputātu kandidāti savus atsaukumus paziņojuši agrāk.

Deputāta kandidāta I. Ķezbera neierašanās uz apgabala priekšvēlēšanu sapulci izsauca neapmierinātību Stučkas, Jēkabpils un daļā Preiļu rajona delegātu, jo viņš ir tieši šo rajonu daudzu darba kolektīvu deputāta kandidāts un uz sapulci bija solījis notejkti ierasties. Tādēļ vairāk nekā 300 delegātu atstāja zāli, lai apspriestos, ko darīt.

Zālē palika delegātu vairākums (saskaitot — 562), un sapulce turpināja darbu. Deputātu kandidātiem vārdu deva alfabēta kārtībā. Viņi izklāstīja savas pirmsvēlēšanu programmas.

D. Ģēģers. Visur jāruna atklātā un godīgā valodā, stāvot uz reāliem pamatiem. Bet vietējām padomēm pagaidām nav reālas varas. Lauksaimniecībā pastāv disproporcija: piedāvājums — pieprasījums. Sociāla kļūda — zemnieka atraušana no zemes. Nacionālās attiecības — problēma. Jāizbeidz ekstensīvā saimniekošana, republikai — ekonomisko patstāvību. Vairāk jāattīsta kultūra un sports.

Galvenais ir rūpēties par cilvēku. Par to, kurš ar zemi, sēj, slauc govis, vārdu sakot, gādā mums visiem pārtiku.

A. Grigorjevs. Mūsu ekonomikas mērķim jābūt cilvēkam, deficīta samazināšanai. Reģiona īstenie saimnieki — tikai Tautas deputātu padomes. Valsts varas pārstāvji jāvēlē no vairākiem kandidātiem. Kritiku — visur un visos līmeņos. Panākt visu Latvijas spēku konsolidāciju, saukt pie atbildības dabas piesārņotājus. Likvidēt specprivilēģijas, eliti valstī. Vienādas tiesības visiem.

Kad pēc pārtraukuma sapulce atsāka darbu, zālē ieradās to darba kolektīvu, kas par deputāta kandidātu izvirzījuši I. Ķezberu, delegāti un ierosināja sapulci pārcelt uz 23. februāri, lai viņi varētu aprunāties ar savu rajonu vēlētājiem, kuru deputāta kandidātu atbalstīt vēlēšanās. Šo ierosinājumu lika uz balsošanu. Par sapulces pārcelšanu bija 337 delegāti, pret — 542. Protestējot visi Stučkas rajona, lielākā daļa Jēkabpils rajona un Preiļu rajona delegātu no jauna atstāja zāli un aizbauca mājās.

Taču sapulce bija pilntiesīga turpināt darbu. Uzstājās divi pārējie deputātu kandidāti.

A. Providenko. Es nesacentīšos ar tiem, kuri vairāk sola. Nevaru ciest tukšus solījumus, bezatbildību. Deputātam jādomā par tautu. Goda deputātu laiks ir pagājis. Pret migrāciju jāpieņem ārkārtējs likums. Vairāk jārūpējas par pamatiedzīvotājiem.

Atcelt «mirušos» likumus, jāpieņem likums par pašpārvaldi. Celt godā darba tradīcijas.

O. Rožņdestvenskis. Piekrītu iepriekšējiem runātājiem, kuri runāja par ekonomikas, lauksaimniecības, ekoloģijas problēmām. Mana pirmsvēlēšanu platforma ir viņu teiktais.

O. Rožņdestvenskis savā runā pieskārās problēmām, kas risināmas Pedagoģiskajā institūtā.

Deputātu kandidātiem bija daudz jautājumu. Par viņiem uzstājās vairāk nekā piecpadsmit sapulces dalībnieki. Bet vienpusīgi — tikai vērtējot pozitīvo, pavisam noklusējot trūkumus. Bet ideālu cilvēku taču nav.

Lemjot par to, cik deputātu kandidātus atstāt biļetenos vēlēšanām 26. martā, bija divi priekšlikumi: atstāt visus četrus, atstāt divus. Ar balsu vairākumu nolēma atstāt divus deputātu kandidātus.

Notika aizklāta balsošana. Kad atvēra urnu un saskaitīja balsis, šie divi izrādījās A. Providenko un A. Grigorjevs, jo katrs bija ieguvuši vairāk nekā 400 balsis.

✦

Tātad — PSRS tautas deputātu kandidāti Daugavpils 709. teritoriālajā vēlēšanu apgabalā, par ko balsosim 26. martā, ir **A. Providenko** — Daugavpils vispārējās celtniecības tresta pārvaldnieks, un **A. Grigorjevs** — Daugavpils lokomotīvju depo mašīnists.

J. GURGONS

KĀDS bijis pagājušais gads Līvānu stikla fabrikas kolektīvam? Visumā — sekmīgs. Par to liecina sasniegtie rezultāti. Preču produkcijas ražošanas plānu uzņēmuma ļaudis izpildīja par 102,7 procentiem, tajā skaitā tautas patēriņa preču uzdevums paveikts par 101,3 procentiem. Darba ražīguma celšanas plānu kolektīvs izpildījis par 103,1 procentu.

Sekmīgi pagājušajā gadā strādājuši arī atsevišķu ražotņu kolektīvi. Vislabākie rezultāti ir gaismas vadu un mehanizētās izstrādes cehu ļaudīm. Savus individuālos uzdevumus godam veikuši gan mīnēto, gan arī citu ražotņu daudzi jo daudzi strādnieki.

ATTĒLOS:

● pirmajā (mehanizētās izstrādes) cehā par labāko savā profesijā atzīts regulētājs Dmitrijs Jegorovs (attēls pa kreisi);

● šādu pašu godu ceturtajā cehā izpelnījies gaismas vadu operators Aivars Sprogis (attēls pa labi).

J. SILICKA foto

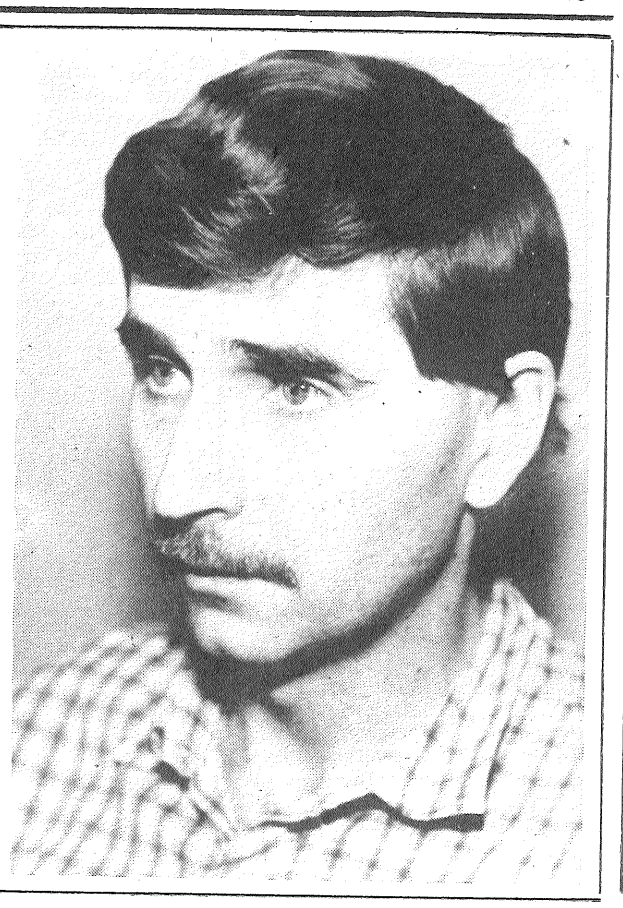

Audzinām karavīrus patriotus

PSKP CK un padomju valdības lēmumos norādīts, ka patriotiskās audzināšanas pamatā jābūt skolēnu sagatavošanai dienestam armijā, ka jāaudzina mīlestība pret Padomju Armiju, lepnums par savu piederību sociālistiskai Tēvzemei, ka pastāvīgi jābūt gatavam to aizstāvēt.

Saprotams, ka šis svarīgais un sarežģītais uzdevums jārisina ne tikai tautas izglītības darbiniekiem, bet visiem kopā: partijas, arodbiedrību un komjaunatnes organizācijām, DOSAAF, bērnu vecākiem. Liela nozīme ir tam, lai vecāko klašu skolēni izprastu likuma «Par vispārējo karaklausību» nozīmi un saturu, zinātu jaunkareivju pienākumus.

Pamatzināšanas dienestam Padomju Armijā un Jūras Kara Flotē jaunieši saņem militārās apmācības stundās. Jāatzīmē, ka lielākā daļa, beidzot skolu, ir ieguvusi sporta klasi dažādos sporta veidos un ložu šaušanā. Piemēram, Jurijs Podskočijs, Viktors Mazajevs, Vladimirs Ivanovs, Viktors Novikovs, Sergejs Ulivanovs, Jevgēnijs Romanovs un citi. Skolas absolventi mums raksta: «Visas zināšanas, ko mēs guvām militārās apmācības stundās, mums ļoti noderēja.»

Jau daudzus gadus vecāko klašu skolēni iepazīstas ar motoru konstrukcijām un to ekspluatāciju, iegūst traktorista un atslēdznieka specialitātes. Pēc skolas beigšanas mācās DOSAAF skolās, 48. arodvidusskolā, apgūst kājnieku kaujas mašīnas, bruņutransportiera un automašīnas vadītāja specialitāti. Tagad šīs specialitātes apgūst Jurijs Vasiļjevs, Sergejs Fadejevs, Jurijs Eiduks, Viktors Novikovs, Vitālijs Paškovs, Jevgēnijs Romanovs, Igors Luriņš, Vladimirs Ivanovs, Nikolajs Trifonovs.

Jautājums par patriotisko audzināšanu un tās rezultātiem ir ļoti aktuāls. Vislabāk sevi cilvēks parāda sarežģītās situācijās. Lūk, ko mums raksta karavīri, kuri dienēja Afganistānā: «Dienests Afganistānā prasa lielu fizisku un morālu sagatavotību. Mēs tiešām šeit apzināmies, ka pildām savu patriotisko un internacionālo pienākumu.»

Mūsu skolas absolventi mācās karaskolās. Tie ir Genādijs Baženovs, Jānis Nagevičs, Valērijs Firsovs, Igors Jefimovs, Igors Vitvickis. Pagājušajā gadā tās pabeidza Oļegs Ivanovs un Vladimirs Jakovļevs. Iestāties karaskolās gatavojas Pēteris Diks, Jānis Eriņš, Ēriks Trubiņš.

Savu karavīra pienākumu patlaban izpilda daudzi mūsu skolas absolventi. Pavisam nesen Jurija Medvedeva un Nikolaja Ankipova vecāki saņēma pateicības vēstules no karaspēka daļu komandieriem.

Preiļu 2. vidusskolas audzēkņi aktīvi piedalās masu aizsardzības darba mēnesī. Starp klasēm notiek sacensības šaušanā, civilās aizsardzības disciplīnās, automāta izjaukšanā un salikšanā.

Masu aizsardzības mēneša darba rezultāti tiks apkopoti 23. februārī.

A. ŠIŠOVS,
Preiļu 2. vidusskolas militārās apmācības skolotājs

Lai lemj tauta

Mēs, Preiļu rajona gāzes apgādes darbinieki, pievienojamies rajona sakarnieku 60 parakstiem un sestdienas avīzē izteiktajai domai: «Kāda te demokrātija, ja ir tikai viens PSRS tautas deputātu kandidāts?» *(Runa ir par 312. Preiļu nacionāli teritoriālo vēlēšanu apgabalu. Red.)* Uzskatām, ka vēlēšanu biļetenā jābūt ne mazāk kā 3 kandidatūrām, par kurām bija nodots visvairāk balsu apgabala priekšvēlēšanu sapulcē. Pretējā gadījumā nav jēgas 26. martā iet uz vēlēšanām. Jājautā arī, kāpēc tā notika priekšvēlēšanu sapulcē?

Kam būt par deputātu, lai izlemj tauta.

J. Zaraņs, N. Petrovs, F. Mironovs un vēl 12 paraksti

Latvijas PSR Ministru Padomē

Republikas valdība pieņēmusi lēmumu par pasākumiem, kas veicami, lai noturētu iedzīvotāju skaita neattaisnojamo mehānisko pieaugumu un regulētu migrācijas procesus mūsu republikā.

Tajā uzsvērts, ka uzņēmumiem un organizācijām, kas atrodas Latvijas PSR teritorijā, nav tiesību piesaistīt papildu darbaspēku. Attiecīgu atļauju var dot tikai rajonu (pilsētu) izpildkomitejas. Šādā gadījumā lēmums kā vienu no radikāliem pasākumiem paredz visiem uzņēmumiem un organizācijām neatkarīgi no to resoriskās pakļautības noteikt obligātu diferencētu iemaksu rajonu (pilsētu) izpildkomiteju ārpusbudžeta kontā par katru no jauna pieņemto darbinieku un viņa ģimenes locekli. Šī iemaksa — no 15 tūkstošiem rubļu republikas rajonos līdz 25 tūkstošiem rubļu Rīgā — iemaksājama gan par darbiniekiem, kas ieradušies no citām republikām, gan arī par tiem, kas atbraukuši no citiem mūsu republikas rajoniem un pilsētām, kā arī par viņu ģimeņu locekļiem.

Visā Latvijas PSR teritorijā noteikta arī maksa par katru strādājošo virs noteiktā skaita limita. Ministrijām un resoriem uzdots visīsākajā laikā izstrādāt programmas istabu un gultasvietu tipa kopmītņu slēgšanai un to pārveidošanai par viesnīcām vai dzīvokļiem, izņemot mācību iestāžu kopmītnes. Aizliegts pierakstīt pilsoņus, viņiem reāli nepieskīrot dzīvojamās telpas. Datus par iedzīvotāju migrāciju paredzēts sistemātiski publicēt presē.

Pilnīgs pārskats par Latvijas PSR Ministru Padomes sēdi publicēts republikāniskajā presē.

LATINFORM

Piedalīsimies konkursā

Lai veicinātu pirmsskolas vecuma bērnu muzikālo spēju attīstību un līdz ar to arī izvērtētu bērnudārzu muzikālo audzinātāju darbu, Latvijas PSR Valsts televīzijas un radioraidījumu komiteja, Latvijas radio bērnu un mūzikas raidījumu redakcija rīko gadskārtējo konkursu «Cālis-89». Šogad konkurss notiks maijā Zaļusalā, televīzijas koncertstudijā. Konkursa orgkomiteju vada PSRS Tautas skatuves mākslinieks, Kultūras komitejas priekšsēdētājs Raimonds Pauls.

Rajona konkurss notiks 2. martā Līvānos un 3. martā Preiļos. Mazos vokālistus pilsētu kultūras nami gaidīs pulksten 11.00. Repertuārā jābūt divām dziesmām: latviešu tautas dziesmai un latviešu autora dziesmai. Izvēlētajām dziesmām jāatbilst izpildītāju vecumam (līdz 6 gadiem ieskaitot) un spējām. Vēlams, lai kopējais uzstāšanās laiks nepārsniegtu četras minūtes.

V. RADIS

● BALTKRIEVIJAS PSR. Brestas skaitļošanas tehnikas ražošanas apvienība sākusi ražot stereofoniskus magnetofonus «Amfiton». Uzņēmums izlaiž tagad ne mazums tādu preču, kuras atbilst pasaules standarta līmenim.

● ATTĒLĀ: apvienības darbinieces R. Derjugina un I. Gasanova demonstrē jauno magnetofonu.

TASS fotohronika

(Sākums laikraksta 21. numurā.)

PETERIS ZEILE

Daudznacionālā kultūra Latvijā 20.—30. gados

Pēc fašistiskā apvērsuma Lietuvā (1926. gada beigās) progresīvie lietuvieši Latvijā organizēja antifašistisko izdevumu klajā laišanu. 1927. gadā lietuviešu sociāldemokrāti izdod žurnāla «Liaudies balsas» («Tautas Balss» — 1927. — 1928.) pirmo numuru, bet 1928. gada maijā — «Laisvas žodis» («Brīvais Vārds» 1928. — 1930.). 1930. gada aprīlī lietuviešu sociāldemokrāti laida klajā avīzi «Darbininku balsas» («Strādnieku Balss», 1930. — 1931.). Iznāk arī sociāldemokrātu žurnāls «Darbo frontas» («Darba Fronte», 1933. — 1934.).

1933. gada beigās preses biedrība «Lietuvis» («Lietuvietis») sāka izdot klerikāla virziena tāda paša nosaukuma avīzi (1933. — 1935.).

1935. gadā Rīgā iznāca trīs tūristiem veltīta žurnāla «Baltijos apžvalga» («Baltijas Apskats») numuri. Teksts — lietuviešu, latviešu, igauņu valodā, atsevišķi numuri — angļu valodā. Rīgas lietuviešu ģimnāzijas literatūras pulciņš izdeva šafirografētu avīzi «Švyturys» («Bāka», 1938. — 1940.).

Latvijā iznākusī prese bija visas lietuviešu preses organiska sastāvdaļa, reizē latviešu sabiedriskās un kultūras dzīves izpausme.

Rīgā darbojās stacionārie teātri četrās valodās — latviešu, krievu, vācu, ebreju un trīs pašdarbības — lietuviešu, poļu un igauņu teātri.

Ebreju kopiena Latvijā bija sociāli visvairāk diferencētā tautība Latvijā ar visai sazarotu kultūru. Ebreji lietoja idiš un ivrit valodas, vācu, krievu un latviešu valodu, daudzi zināja tās visas. Vini izglītības apguvei izmantoja arī latviešu, vācu un krievu valodas skolas, kaut arī izvērsti darbojās, kā jau atzīmējām, ebreju skolas. Mākslinieciski augstā līmenī darbojās ebreju teātris, kas tika uzcelts par pašu saziedotajiem līdzekļiem (bij. Politiskās izglītības nams A. Upīša ielā). Ebreju nacionālo kultūru Latvijā vēl reprezentēja Ebreju izglītības biedrība, Ebreju nacionālā biedrība, kā arī Ebreju skolu «Ivrit» biedrība, Ebreju politehniskā biedrība, Izglītības ministrijas referentu ebreju lietās sieviešu padome, Ebreju religiskā biedrība, Ebreju sabiedriskā ģimnāzija, Ebreju amatnieku skolas, Ebreju bibliotēka un lasītava u. c. Trīsdesmito gadu sākumā Rīgā iznāca ebreju žurnāls «Naierd» (1931. — 1932.). Rīgā darbojās izcili ebreju humanitāro zinātnu pārstāvji, piemēram, Simons Dubnovs, kas sarakstīja ebreju vēsturi desmit sējumos, no kuriem divi iznāca Rīgā.

Laikrakstam «Sovetskaja molodjož» iesūtītajā vēstulē «Ielūkosimies telefonu grāmatā» (1988, 17.08.) atzīmēts: spriežot pēc pašreizējās telefonu grāmatas, no kādreizējās bagātās ebreju kultūras dzīves Latvijā, saglabājušies tikai divi iestādījumi — Ebreju religiskā draudze un Ebreju kapi. Secinājums — padomju ebreju kultūras dzīve tikusi reducēta uz nulli.

Rakstniece M. Kostenecka, runājot par 20. — 30. gadiem, saka: «Krievu kultūras tradīcija tajos gados bija ļoti attīstīta. Diemžēl tagad tā lielā mērā zaudēta». Jau iepriekšējos gadu desmitos Latvijā darbojās dažādas krievu kultūras apvienības, populārā biedrība «Uleja», Krievu teātris, iznāca periodika, tika izdots daudz grāmatu utt.

Vairāk nekā divsimttūkstoš lielo krievu kopienu Latvijā veidoja te dzimušie un agrāk dzīvojošie krievi un krievu emigranti, kas te ieplūda pēc Oktobra revolūcijas, galvenokārt 20. gadu sākumā, sevišķi — no Maskavas, Petrogradas, Kijevas. Tie bija galvenokārt inteligences pārstāvji. No Latvijā dzīvojošajiem krieviem 1938. gadā 117 tūkstoši nodarbojās ar lauksaimniecību, 15 tūkstoši strādāja rūpniecības uzņēmumos, 3 000 tirdzniecībā, tikpat daudz — transportā, divi tūkstoši bija t. s. brīvo profesiju darbinieki, 600 pārstāvēja medicīnu, 2 600 — citas profesijas, 20. — 30. gados izveidojas spēcīgais, sazarotais, nacionāli savdabīgais krievu kultūras novadniecīskuma komplekss. To veidoja krievu valodā Latvijā izdotās grāmatas, periodika, Krievu drāmas teātris, mācību iestādes, biedrības (Puškina biedrība, «Sokol» u. c.), kori un citi iestādījumi. Darbojās visas pareizticīgo baznīcas, pastāvēja krievu studentu korporācija, skautu organizācija, labdarības biedrības.

1938. gadā Latvijā krievu pamatskolās mācījās ap 20 tūkstošu bērnu. Ap 14 tūkstoši krievu bērnu mācījās latviešu skolās. Rīgā un Rēzeknē darbojās krievu ģimnāzijas un Daugavpils ģimnāzijā bija krievu klases. Šajā gadā augstskolā mācījās 250 krievu studenti.

Liela loma krievu kultūras cementēšanā, attīstībā un propagandā bija krievu presei. Lielākā dienas avīze bija «Sevodņa», kas iznāca no 1924. līdz 1940. gadam. Tajā strādāja talantīgi žurnālisti, bija savi līdzstrādnieki vairākās ārvalstīs. Izdevniecība «Sevodņa» (to sauca arī par koncernu) laida klajā vairāku krievu klasiķu Kopotos rakstus un atsevišķas grāmatas. Avīze «Sevodņa» par līdzstrādniekiem piesaistīja daudzus izcilus krievu tā laika rakstniekus, zinātniekus, sabiedriskos darbiniekus. Avīzē tika plaši atspoguļots Krievu teātra, Ebreju teātra, kultūras biedrības darbs. Avīze ļoti regulāri, izvērsti un toleranti atspoguļoja savās sleļās latviešu literatūras, mākslas, kultūras dzīvi, par autoriem piesaistīja latviešu rakstniekus (P. Rozīti, J. Sudrabkalnu u. c.), žurnālistus, zinātniekus.

Analogu darbu veica vakara avīze «Sevodņa večerom», kas uzmanību koncentrēja uz Rīgas dzīves un operatīvu starptautisko norišu atspoguļojumu. Par izcilākajiem koncertiem šajā avīzē raksti parādījās jau nākamās dienas numurā, bet par teātra inscenējumiem parasti trīs, četras dienas pēc pirmizrādes. Aplūkojamā periodā vēl iznāca krievu izdevumi «Rižskij kurjer» (1920. — 1924.), «Slovo» (1925. — 1929.), «Ponedeļnīk» (1925. — 1927.), nedēļas izdevums «Dļa vas» (1933. —1940.) un žurnāls «Perezvoni» (1925. — 1929.).

Rīgu bieži apmeklēja redzamī citās valstīs dzīvojošie krievu zinātnieki, filozofi, populāri dziedātāji un aktieri — Šaļapins, M. Čehovs, Sobinovs, kuriem Rīgā dzīvoja radinieki; rakstnieki Buņins, Šmeļovs u. c.

Pie pašiem nozīmīgākajiem, ilgstošākajiem un stabilākajiem krievu kultūras veidojumiem Latvijā pieskaitāms Krievu teātris (dibināts 1883. gadā), īzejot cauri dažādām sabiedriski politiskām formācijām, tas spēja saglabāt un attīstīt savus principus un vērtību sistēmu un arī šodien ir viens no spēcīgākajiem republikas teātriem. 20. gadu sākumā teātri papildināja spilgti mākslinieki, kas te ieradās no Padomju Krievijas, Bulgārijas un citām valstīm. No šī laika izcilāko aktieru un režisoru pleiādes lānosauc M. Muratovs, J. Jurovskis, A. Astrovs, N. Barabanovs, E. Zihareva, M. Pavlova, G. Terehovs, J. Bunčuks u. c.

Izcilāko 20. — 30. gadu izrāžu vidū lāmin A. Gribojedova «Gudra cilvēka nelaime» (ar kuru pēc pārtraukuma 1921. gadā tika atklāta jaunā sezona un ievadīts jauns posms teātra vēsturē), A. Čehova «Tēvocis Vaņa» un «Kiršu dārzs», F. Dostojevska «Brāļi Karamazovi», «Idiots» I. Turgeneva «Muižnieku ligzda», M. Bulgakova «Turbinu dienas», vairākas A. Ostrovska lugas, A. Tolstoja «Ivana Bargā nāve», A. Arbuzova «Tālais ceļš», A. Afigenova «Vilka taka», K. Hamsuna «Pie valstības vārtiem» u. c. Rīgas Krievu drāmas teātrī nereti uz viesizrādēm ieradās M. Germanova, V. Kačalovs u. c. izcili Maskavas teātru aktieri. Ar panākumiem teātris sniedza izrādes citās valstīs — Lietuvā, Vācijā, Igaunijā. Rīgas Krievu drāmas teātris, kuru vienmēr plaši apmeklējusi latviešu publika, to iepazīstināja ar izcilām krievu un krievu padomju dramaturģijas, kultūras vērtībām.

Ar bagātām kultūras tradīcijām zīmīgā Krievu dziedāšanas biedrība «Bajan» (dibin. 1863. gadā). Biedrība ar savu kori, mūziķiem, mūzikas zinātniekiem rīkoja izcilliem krievu komponistiem (P. Čaikovskim, A. Borodinam u. c.) veltītus sarīkojumus, lekcijas, koncertus, kultūras pasākumus, piedalījās ikgadējās krievu kultūras dienās, Latvijas un reģionu dziesmu svētkos. Latviešu dziedāšanas biedrības «Dziedonis» jubilejas pasākumos u. c. 1935. gada martā biedrības «Bajan» koris uzstājās ar operas «Kņazs Igors» koncertizpildījumu. Avīzes «Jaunākās Ziņas», «Sevodņa», «Rigasche Rundschau» u. c. augstu novērtēja solistu un kora sniegumu. Koris sniedza garīgus koncertus lielākajās pareizticīgo svētnīcās Rīgā — Trīsvienības baznīcā un Jāņa Kristītāja baznīcā. 1939. gadā koris piedalījās Krievu dziesmu svētkos Tallinā. Te uzstājās 60 krievu kori un 25 orķestri no trijām Baltijas valstīm. Šim notikumam tika veltīts īpašs krājums krievu valodā «Krievu dziesmu svētki Igaunijā» (Русский певческий праздник в Эстонии», 1938).

1933. gadā Rīgā iznāca krājums «Krievi Latvijā», veltīts kārtējām, tradicionālajām kultūras dienām Latvijā. Šajās dienās pasākumu klāsts bija ļoti daudzveidīgs — Latvijā dzīvojošo krievu zinātnieku lekcijas un konferences par krievu kultūru, filozofiju, zinātni; Latvijā dzīvojošo krievu mākslinieku (galvenokārt gleznotāju) izstādes; Latvijā izdoto krievu grāmatu ekspozīcijas, koncerti, teātra izrādes u. c.

Vēl jārunā par kādu unikālu parādību, kurai bija liela nozīme latviešu un humānistiskās krievu kultūras sakaru stiprināšanā. Tā bija N. Rēriha biedrība, ko sākumā vadīja ārsts Felikss Lūkins, bet pēc viņa nāves — rakstnieks Rihards Rudzītis. Biedrības darbība cieši vienoja tādus radniecīgus garus kā krievs Nikolajs Rērihs, latvietis Rihards Rudzītis un lietuvietis Nikolajs Čurlonis. Viņi bija gara brāļi tajā ziņā, ka, savā tautā apjautuši senkultūras, mūžības elementus, meklēja to vietu pasaules kultūras kontekstā. Šīs apziņas lokā radās N. Rēriha gleznas, N. Čurloņa gleznas un mūzika, F. Lūkina grāmatas par Rērihu, R. Rudzīša literatūrfilozofiskās meditācijas «Nikolajs Rērihs — kultūras celvedis», «Māksla veidot savstarpējās attiecības», «Sirds gaisma», «Grāmata bērniem» u. c.

Pie Rēriha biedrības darbojās muzejs, izdevniecība «Uguns», kas laikā no 1930. līdz 1940. gadam izdeva 55 grāmatas — N. Rēriha darbus, tulkojumus, monogrāfijas par viņa mantojumu, idejām, Austrumu kultūru. N. Rēriha biedrības darbība tika pārtraukta 1940. gadā kā nevajadzīga padomju kultūrai. R. Rudzītis tika izraidīts Golgātas celos Sibīrijā, kur no 1948. līdz 1954. gadam Intā un Abežā pavadīja savas dzīves smagākos un pazemojošākos gadus — par to, ka gribējis ar ideālista degsmi cilvēkus tuvināt kosmiskajai, dvēseliskajai, mākslas gaismai.

(Turpinājums sekos.)

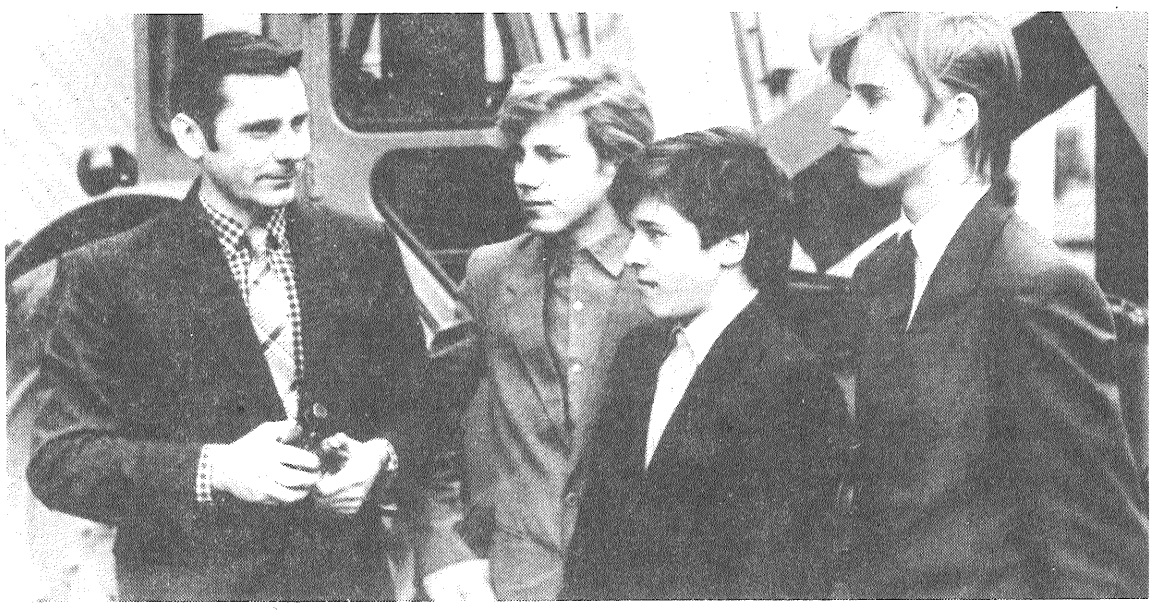

● Līvānu 1. vidusskolas skolotājs Voldemārs Rimša ir pedagogs ar desmit gadus lielu darba stāžu. 9. — 11. klašu skolēniem viņš pasniedz traktormācību. Priekšzīmīgi iekārtojis traktormācības kabinetu. Saturīgi vadot stundas un praktiskās nodarbības, skolotājs Rimša prot ieinteresēt skolēnus mācīties un apgūt mehanizatora darba iemaņas. Skolēni labprāt apmeklē viņa vadītās nodarbības, dzīvi interesējas par tehniku.

● ATTĒLĀ: skolotājs Voldemārs Rimša kopā ar skolēniem.
J. ŠILICKA foto

Manā skatījumā

Par lauksaimniecību domājot

Rīgā divas dienas noritēja republikas kolhozu un padomju saimniecību vadītāju sanāksme. Par ko tajā sprieda, ko izlēma? Pēc rakstiem avīzēs un no televīzijas pārraidēm skaidrībā netikt. Drīzāk jāsecina, ka neko jau, jo nekāda konkrēta rīcības programma pašreizējā kritiskā lauksaimniecības stāvokļa labošanai nav pieņemta.

Bet secinājums ir šāds: lauksaimniecība novesta līdz «izcilai» nabadzībai. LLA profesors A. Grundulis savā runā sanāksmē šajā sakarībā teica: «1939. gadā Latvija graudaugu kopražā uz vienu iedzīvotāju bija 3. vietā Eiropā, bet Somija — 6., lopkopībā (pa lopu veidiem) — 2. — 5. vietā, bet Somija — 4. — 20. vietā. Tagad galvenajos rādītājos no Somijas tālu atpaliekam, un dzīves līmenis mums ir apmēram četrarpus reizes zemāks nekā somiem. Lai labotu stāvokli, mums ir jāpārņem ārvalstu ekonomiskā pieredze, vienalga, vai tas mūsu ideologiem patīk vai nepatīk».

Sen jau atpaliekam no Somijas, nerunājot par Dāniju, kurai Latvija kādreiz bija stipri priekšā, bet tagad Dānijas lauksaimniecība mums ir tikai sapnis.

Un tā — veikalu plaukti paliek arvien tukšāki vai pat galīgi tukši. Ekonomiska krīze... Kur izeja?

Izeju gadu desmitos ielaistajā lauksaimniecībā tagad atrast ir loti grūti. Gudri lauksaimnieki galveno un vienīgo izeju redz zemes reformā. Daļa zemes jānodod zemniekiem — fermeriem vai zemnieku saimniecībām, sauc kā gribi. Taču tam nepieciešama suverenitāte, tiesiska valsts. Zemnieks jāaizstāv juridiski. Zeme viņam jāpiešķir mūžīgā lietošanā, lai uz tās varētu saimniekot bērnu bērni. Bet pagaidām drošuma sajūtas nav. Jaunās zemnieku saimniecības no nodokļiem atbrīvotas trīs gadus. Bet kā būs tālāk? Zemniekam ir šaubas par atgriešanos pie zemes.

Kā jaunsaimniekam saimniekot? Ne jau ar zirgu zemi apstrādāt (tas laiks sen pagājis), vajadzīga tehnika (minitehnika, nevis traktori — giganti), bet tās nav un nav zināms, kad būs. Paredzēts pārprofilēt republikas lauksaimniecības mašīnu rūpnīcas un tajās ražot regionam piemērotu lauksaimniecības tehniku. Kādu — to zemniekam neprasa. Tāpēc var iznākt pa vecam: jums ir saražota un iedalīta tāda un tāda tehnika. Ņemiet par labu...

Vispirms ir jānoskaidro, kādas mašīnas jāražo pašiem, kādas var saņemt, kooperējoties ar kaimiņu republikām, kādas varbūt jāiepērk ārzemēs. Bet pagaidām ir tā, kā tajā anekdotē — «Kā tik mums nav». Nav laba arkla, laba kultivatora, nav rezerves daļu, pat labu lāpstu un dakšu nav! Ar mūsu ražotajām dakšām mēslus var panemt, bet no dakšām noņemt nekādi — pielīp.

Vienu laiku «Cīņa» daudz rakstīja par neizturīgajām lopu piesiešanas ķēdēm, ko ražo Liepājā. Bet vai kritiku uzklausīja? Vai ķēdes kļuva labākas? Nē, brāka izlaide, cik zināms, turpinās. Nesen republikāniskajā laikrakstā izlasīju jaunumu — Kurzemes pusē kāds kolhozs sācis ražot ...naglas. Tā tik vēl trūka, lai kolhozs ražotu naglas! Bet ko darīsi — laukos naglu vajag kā ēst, bet mūsdienīgā rūpniecība ar tām nenodrošina — vairs nav izdevīgi ar tādu sīkumu krāmēties.

Skaidrs, ka republikas lauksaimniecība paklupusi caur lielo rūpniecību. Rūpniecības produkcijas ražošana, salīdzinot ar 1940. gadu, pieaugusi gandrīz 60 reizes (!). Uzceltas rūpnīcas — giganti, tām vajadzīgs daudz darba spēka, un tas visu laiku ieplūst, izejvielas arvien ievedam, gatavo produkciju izvedam. Bet milzīgajai lielrūpnīcu strādnieku armijai vajag ēst. Ko lai ēd, ja lauksaimniecības produktu ražošana kopš 1940. gada pieaugusi tikai 1,3 reizes, mūsu lauksaimniecība ir 1938. gada līmenī?

Tagad radies jauns sauklis: lauksaimniecībai — prioritāti! Tie ir tukši vārdi, bez jebkāda seguma. Jo pagaidām nav ko laukiem dot. Šifera un metāla nodrošinājums republikā šim gadam paredzēts tikai 50 — 70 procentu apmērā. Bet «paredzēts» vēl nenozīmē «saņemts».

Kā paēdināt republiku? Republika būtu paēdusi (tik daudz jau ražojam), bet nepārtraukti pieaug jau tā lielie Vissavienības fondi (gaļas piegādē par 3 000 tonnu gadā) un pašiem maz kas pāri paliek — tikai ragi un nagi.

Tur tā lieta, ka mums gaļu un pienu prasa ražot arvien vairāk, nekā spēj iedot līdzekļus. Lai normāli varētu attīstīties republikai no «augšas» plānotā (paaugstinātā) gaļas un piena ražošana, ik gadus vajag 3 miljonus tonnu graudu, bet labākajā — 1987. gadā iegūts tikai 2,1 miljons tonnu graudu. Iztrūkums — no Vissavienības fondiem, bet to dabūt ar katru gadu kļūst arvien grūtāk.

Lai nodrošinātos ar pašražotajiem graudiem, ražai no hektāra jābūt 40 centneri. Tas mūsu klimatiskajos apstākļos nav reāli.

Tātad — ko darīt, lai gaļa būtu Vissavienības fondam un pašiem? Jāražo virsplāna — gudri pamāca augsti viri. Bet vai virsplāna ražošanai ir pamats? Tā nav pat normālai ražošanai. Laukos tagad nav, kas strādā (rūpniecības sūknis labi nostrādājis!), grūti ir saglabāt pašreizējo ražošanas līmeni, kur nu vēl domāt par virsplāna ražošanu.

Tehnikas, minerālmēslu, būvmateriālu un citu resursu cenas nemitīgi aug (pēdējos gados palielinājušās 2 — 5 reizes). Nieka automašīnas — «Gazika» cena pieaugusi no 5 000 līdz 15 000 rubļu, traktoru, kombainu — tāpat. Lielfaudas traktors T-701 tagad agrāko 17 000 rubļu vietā maksājot 40 000 rubļu. Ārprāts! Par vienu traktoru kolhozam pretī jāatdod vesela jaunlopu ferma — 40 bullēni, ja katrs maksā vidēji 1 000 rubļu. Kur vēl tālāk iet? Ko runāt par lauksaimniecības prioritāti?

Bet kolhoza ražotās gaļas, piena un pārējo lauksaimniecības produktu cenas ir gadu desmitiem nemainīgas, niecīgas. Kur sociālais taisnīgums? Rūpniecība nepārtraukti kāpina tehnikas cenas, bet par lauksaimniecības ražoto produkciju maksā kapeikas.

Mums loti pietrūkst dārzeņu. Varbūt to pašu niecīgo cenu dēļ. Dārzeņu cenas būtu jāmaina katru gadu, atkarībā no ražas un darbietilpības. Tas pats attiecināms arī uz augļiem un ogām, kuru valsts iepirkuma plāns rajonā pagājušajā gadā izpildīts tikai par 4 procentiem. Tādēļ arī no dienvidiem ievestie augļi ir tik dārgi.

Vairāk rajonā varētu ražot lopkopības produktu (pagājušajā gadā piena iepirkuma plāns palicis neizpildīts), iegūstam zemas graudaugu ražas (pērn rajonā vidēji tikai 17,9 centnerus no hektāra). Kur tam meklējami cēloņi? Lopbarības bāzes nepietiekamībā, zemes noplicinātībā. Kur palicis sarkanais āboliņš, kas kolhozu pirmajos gados tik labi auga un ar barību nodrošināja visu ganāmpulku? Tagadējie ilggadīgie zālāji — auzene, timotiņš un citi to gadu āboliņam ne tuvu nestāv.

Republikā veikta plaša melioracija. Zemes nosusināšana ar slēgto drenāžu valstij izmaksājusi miljonus rubļu. Bet cik melioracijas darbi kvalitatīvi? Par to liecina neskaitāmas ūdens lāmas ekspluatācijā nodotajos nomeliorētajos tīrumos. Un nav ko slēpt, ka drenāžu bojā smagā tehnika, ko pielieto zemes apstrādē. Vienkārši saspiež drenu caurules, un viss — melioracijas sistēma nestrādā.

Arvien meliorējam, bet tai pašā laikā miljons hektāru lauksaimniecības zemes republikā aizlaists atmatā, aizaudzis ar krūmiem. Kur bijušas redzīgas lauksaimnieka acis?

Tie, kas līdz šim ir regulāri lasījuši avīzes, var jautāt: «Vai tad tik grūti mums iet ar to lauksaimniecību? Skat, ienemam labas vietas Savienības mērogā, ir kolhozi ar augstiem izslaukumiem, ražām...».

Jā, «spīdēt» esam iemācījušies, bet sev par launu. Brauc uz republiku ciemiņi no Maskavas, rādām to labāko, brauc ciemiņi no Rīgas uz rajonu, arī rādām to labāko, tā teikt, fasādi, nekādā gadījumā sētas pusi. Un tur, «augšā» mums pamatoti saka: «Jums viss ir, jūs labi dzīvojat. Ko jums vajag, ko veltīgi sūdzaties? Nesaprotam...».

Augsti izslaukumi iegūti, nereti manipulējot ar lopu skaitu — vienā otrā saimniecībā slaucamo govju tur vairāk, nekā uzrāda, izcilas ražas novāc, apsējot vairāk hektāru. Un tā konkrēta saimniecība sacensībā izcīna godalgotu vietu, saņem karogu un naudas prēmiju, par virsplāna produkcijas devumu — pienākas lielāka samaksa. Atklāti runājot, uz citu rēķina negodīgi iedzīvojas.

Pēdējā laikā lauksaimniecības nelaimēs republikā arvien vairāk vaino Valsts agrorūpniecības komiteju. Domāju, ne jau bez pamata. Lauksaimniecību vadošo štatu skaits pieaug, bet šī tautsaimniecības nozare iet uz leju. Ja agrāk lauksaimniecības ministram bija trīs vietnieki, tad tagad jaunā veidojuma — agrorūpniecības komitejas priekšsēdētājam — jau astoņi. Republikas agrorūpniecības komitejā, kas Rīgā izvietojusies 22 stāvu augstceltnē, «debesskrāpī», pēc štatu samazināšanas pagājušā gada septembrī no 620 darbiniekiem palikuši 412. Milzīgs aparāts, kas varētu kalnus gāzt, bet negāž. Nav dzirdēts, ka kāds no atbrīvotajiem štatu samazināšanas dēļ agrorūpniecības komitejas darbiniekiem būtu aizgājis uz kolhozu. Pārsēdies tikai citā krēslā. Bet ar krēslu mainīšanu vien lauksaimniecību nepacelt. Vietā ir agrorūpniecības komitejas priekšsēdētāja V. Rimaševska valsirdīgā atzīšanās «Lauku Avīzes» korespondentam: «Godīgi sakot — nevajadzēja tomēr mums pārvākties uz to augstceltni — šī ēka cilvēku kaitina».

Daudz ir atbildīgo par lauksaimniecību. Tikai par maz ir atbildības un reāla labuma no viņiem. Sākumā mūsu rajonā bija tikai lauksaimniecības nodaļa ar dažiem cilvēkiem pie izpildkomitejas, tagad tau izveidojusies vesela agrorūpnieciskā apvienība «Preiļi» ar jo kuplām štatu vienībām. Zemniekam no laika gala ir bijis un tagad ir daudz dažādu pārbaudītāju, bīdītāju, rosinātāju, ietekēju, kontrolieru un dažādu citu «priekšnieku». Mainījušies iestāžu nosaukumi, izkārtnes, bet ir tie paši vēži, tikai citā kulītē. Atmiņā palicis vēl skolas gados kādā grāmatā redzētais zīmējums ar trāpīgu parakstu — «Viens ar arklu, septiņi ar karoti». Tie laiki nu ir atgriezušies.

Republikas agrorūpniecības kompleksā strādā ap 400 tūkstošu darbinieku. Tā ir apmēram septītā daļa no visiem iedzīvotājiem. Vai šī lauksaimnieku armija var pabarot tautu? Varētu, ja lauksaimniecībai beidzot atdos to, kas tai pienākas, ja lauksaimniecībai būs prioritāte darbos, ja lauksaimniecībai būs gudri vadītāji — saimnieki savā zemē, lēmēji par visu.

Līdz šim ir bijis tā, ka no zemnieka tikai prasa, liek viņam pārcilvēciski strādāt, bet nav kas viņu aizstāv. Zemniekam nav nekādu tiesību.

Tagad cerību stariņš ir parādījies. Kolhozos un padomju saimniecībās veidojas Lauksaimniecības savienības atbalsta grupas, notiek gatavošanās republikas Lauksaimnieku savienības dibināšanas kongresam. Tā ka jācer lauksaimniecībā sagaidīt pārmaiņas.

J. GURGONS

Gribi cukuru, audzē cukurbietes

Lai uzlabotu iedzīvotāju un kooperatīvo uzņēmumu apgādi ar cukuru, Latvijas PSR Valsts agrorūpnieciskā komiteja izdevusi pavēli «Par cukurbiešu pieņemšanu pārstrādei pakalpojumu sniegšanas kārtībā». Ar šo pavēli noteikts, ka kolhozniekiem, padomju saimniecību strādniekiem, zemnieku saimniecības, zemes nomnieki un citi iedzīvotāji gan piemājas zemēs, gan nomātās zemēs un speciāli šim nolūkam ierādītās platībās var audzēt cukurbietes papildus cukura ieguvei.

Republikas cukurfabrikām atļauts pakalpojumu sniegšanas kārtībā pieņemt no individuālajiem audzētājiem, kolhoziem, padomju saimniecībām cukurbietes uz šādiem noteikumiem:

1. Individuālie audzētāji cukurbietes pārstrādei nodod ar kolhozu, padomju saimniecību starpniecību. Norēķināšanos ar audzētājiem veic šo saimniecību administrācija uz vienošanās un savstarpēja izdevīguma pamata. Pēc vienošanās ar cukurfabriku var nodot arī kā individuālie pasūtītāji.

2. Kolhozi, padomju saimniecības un citi lauksaimniecības uzņēmumi ir tiesīgi audzēt un nodot pārstrādei cukurbietes, lai apgādātu ar cukuru produkcijas pārstrādes cehus, kolhozniekus un strādniekus.

3. Pārstrādei nodotās cukurbietes pārrēķina ieskaites svarā, ņemot vērā faktisko netīrības procentu, tām jāatbilst valsts standartam.

4. Par cukurbiešu pārstrādi pasūtītājs samaksā cukurfabrikai 20 rbļ. par tonnu, cukurfabrika par tonnu izsniedz 100 kilogramus cukura, 700 kilogramus graizījumu un 40 kilogramus melases.

Šiem noteikumiem jābūt atspoguļotiem līgumā, kuru pasūtītājiem jānoslēdz ar cukurfabriku par cukurbiešu piegādi pārstrādāšanai pakalpojuma sniegšanas kārtībā līdz šī gada 1. aprīlim.

Lai izaudzētu vienu tonnu cukurbiešu, jāapsēj un jāaprūpē 3 — 4 simtdaļas hektāra auglīgas zemes, izsējot 1 kilogramu cukurbiešu sēklu.

J. KIVLENIEKS,
ARA «Preiļi» galvenais agronoms

Režonanse

Atbalstām!

Iepazīnāmies ar laikraksta «Ļeņina Karogs» 1989. gada 28. janvāra numurā ievietoto tematisko lappusi «Mēs — par attīrīgu dzīvesveidu». Arī mums liekas, ka dzērāji (gan kulturālie, gan nekulturālie) jūtas brīvāk, ka ir atslābusi cīņa pret žūpošanu.

Priecājamies, ka rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētājs J. Vucēns solās darīt visu, lai visās vietās rajona iedzīvotāji ievērotu likumus un lēmumus par cīņu pret alkoholismu un žūpošanu. Jāaudzina jaunatne un jāpārliecina cilvēki, lai viņi apzinātos, ka alkoholisms ir kaitīga parādība, un nedzertu. Esam vienās domās ar ārstu C. Mazuli un atbalstām viņa aicinājumu.

Lūdzam Preiļu rajona vadību atteikties no alkoholisko dzērienu fondu palielināšanas, atgriezties un turpināt 1985. gadā uzņemto kursu par cīņas pastiprināšanu pret alkoholismu un žūpošanu, uzlabot sadarbību ar rajona BAVB padomi.

Prasām «Ļeņina Karogā» skaidri pateikt to telegrammu, rīkojumu un instrukciju izdevēju vārdus (adreses), kuri apgrūtina rajona patērētāju biedrību savienību un Tautas deputātu padomes izpildkomiteju ar nevajadzīgiem darbiem — «kur un kādā veidā iztirgot šo daudzumu alkohola» (raksts «Dzeriet uz veselību!?»).

Ārdavas iedzīvotāji L. Kokina, E. Seile un citi (pavisam — 5 paraksti)

Otrie Latvijā

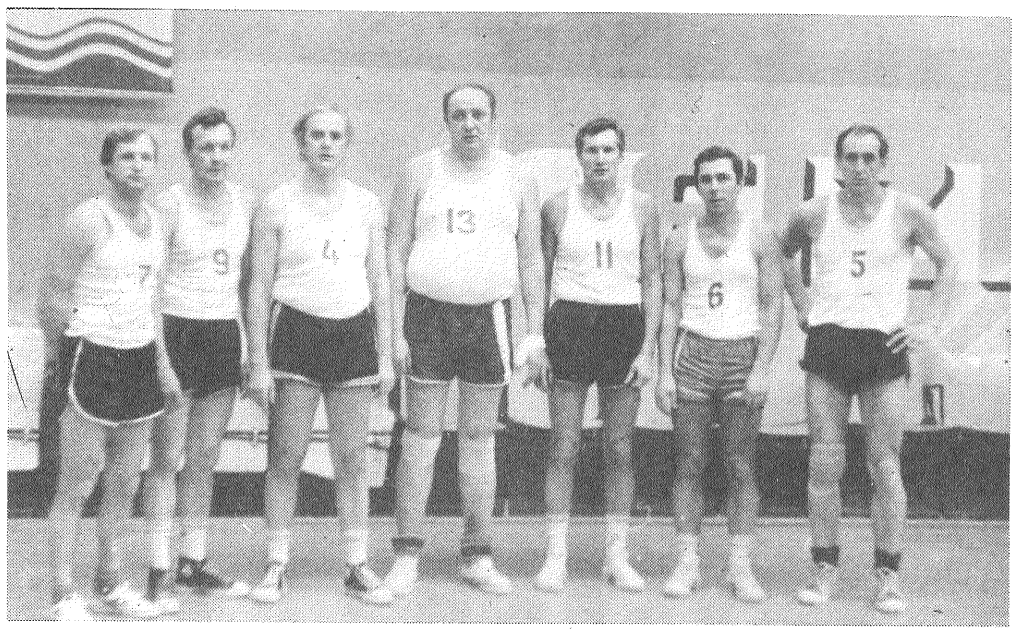

Veselības spartakiādes ietvaros notika Latvijas meistarsacīkstes basketbolā veteāniem. Piedalījās arī mūsu rajona vīriešu komanda. Tās sastāvā bija J. Bolšakovs — BJSS direktors, Vi. Nikolajevs — rajona galvenais arhitekts, V. Šešolins — Līvānu 2. vidusskolas skolotājs, V. Frolovs — Līvānu eksperimentālās koksnes konstrukciju rūpnīcas galvenais mehāniķis, J. Kalvāns — Līvānu eksperimentālās bioķīmiskās rūpnīcas inženieris, P. Rinkēvičs — Daugavpils Pedagogiskā institūta pasniedzējs, B. Černovs — Līvānu eksperimentālās koksnes konstrukciju rūpnīcas inženieris.

Vispirms Līvānos mūsu vīriešu komanda izcīnīja 1. vietu Latgales zonā (uzvarējām Jēkabpils, Madonas, Gulbenes un Krāslavas rajonu komandas).

No 3. līdz 5. februārim Talsos notika finālspēles. Tās bija īsti sporta un veselības svētki. Spēles notika skaistā sporta pilī, kur ne vienu reizi vien ir risinājušās PSRS meistarsacīkstes basketbolā. Interesanta bija sacensību kultūrprogramma. Uzstājās estrādes ansambļi, deju kolektīvi. Viss liecināja, ka masu fizkultūrai un sportam Talsu rajonā piešķirta liela nozīme.

Finālā piedalījās Rīgas Kirova rajona komanda, Jelgavas, Salduš un Cēsu rajonu komandas. Pirmajā spēlē mūsu puiši uzvarēja Jelgavas rajona komandu ar rezultātu 42:25, tad zaudēja rīdziniekiem — 18:40. Trešajā un ceturtajā spēles uzvarēja Saldus (37:29) un Cēsu (21:20) rajonu komandas.

Zaudējot tikai vienu spēli, mūsu veterāni ieņēma 2. vietu republikā un ir apbalvoti ar sudraba medaļām.

Pirmo vietu izcīnīja rīdziniieki, kuru komandas sastāvā bija daži VEF komandas bijušie spēlētāji.

Nākamais veterānu čempionāts notiks pēc gada.

V. NIKOLAJEVS,
rajona galvenais arhitekts

● **ATTĒLĀ: (no kreisās uz labo) veterānu komanda — J. Bolšakovs, V. Šešolins, V. Nikolajevs, V. Frolovs, J. Kalvāns, P. Rinkēvičs, B. Černovs.**
AUTORA foto

Tiesības izlemt pašiem

1989. gada 1. februārī Latvijas PSR Ministru Padome pieņēma lēmumu «Par uzņēmumu, apvienību un organizāciju patstāvības paplašināšanu, risinot tautas patēriņa preču ražošanas jautājumus».

Ministriju un resoru, kultūras un sadzīves, kā arī saimniecisko preču ražošanas sistēma ir novecojusi, teikts lēmumā. Jaunajos saimniekošanas apstākļos tā traucē izvērst minēto preču ražošanu, paplašināt to sortimentu.

Visāda saskaņošana un ekspertīzes, ministriju un resoru iejaukšanās tehnoloģijas jautājumos, preču izlaides apjoma noteikšana, specializācija un ražošanas kooperācija aizkavē jaunas produkcijas ražošanas apgūšanu, samazina uzņēmumu atbildību un saimniecisko patstāvību, veicina monopoltendenču pastiprināšanos un palēnina augstas kvalitātes, plaši pieprasītu preču izlaidi.

Noteikts, ka turpmāk visa atbildība par tautas patēriņa preču tehnisko un estētisko līmeni, kā arī par ekspluatācijas nodrošināšanu tiek uzlikta uzņēmumiem un organizācijām, kas ir minēto preču ražotāji.

F. JAKIMOVS,
rajona izpildkomitejas plānu komisijas priekšsēdētāja vietnieks

Redaktors P. PĪZĒLIS

TV VILŅA

21. februāris. 18.00 — Ziņas. 18.10 — Dokumentālā filma. 18.25 — Muzikālā atmiņa. 18.55 — TV forums. 19.55 — Reklāma. 20.00— «Panorāma». Dienas ziņas (krievu val.). 20.35 — «Labu nakti, mazuļi!» 21.00 — Koncertfilma. 21.30— Mans viedoklis. 21.50 — Ekonomiski publicistisks raidījums. 22.50 — Ziņas.

22. februāris. 8.00 — «Labrīt!». 8.20 — Koncertfilma. 8.50— Multiplikācijas filma. 9.10 —Ekonomiski publicistisks raidījums. 10.10— Mākslas filma. 17.50 — Ziņas. 18.00 — Daba un mēs. 18.30 — Ko darīt ar zemes kvalitātes precēm? 18.50 — Horeogrāfiskas miniatūras. 19.15 — Cilvēks un zeme. 20.00 — «Panorāma». Dienas ziņas (krievu val.). 20.35 — «Labu nakti, mazuļi!». 21.00 — Dokumentālā filma. 21.30 — Atdzimšanas vilnis. 22.30 — Ziņas.

23. februāris. 8.00 — «Labrīt!». 8.20 — Koncerts. 9.00 —Multiplikācijas filma. 9.20 — No filmotēkas fondiem. 9.30 — Daba un mēs. 10.00 — TV skolēniem. 10.30 — Cilvēks un zeme. 11.15 — Mākslinieki smaidā. 18.00 — Ziņas. 18.10 — Armija un atklātība. 18.55 — Reklāma. 19.00 —TV forums. 20.00 — «Panorāma». Dienas ziņas (krievu val.). 20.35 — «Labu nakti, mazuļi!» 21.00 — Koncerts. 21.45 — Mākslas filma «Vienība». 23.20 — Ziņas.

24. februāris. 8.00 — Koncerts. 8.20 — Multiplikācijas filma. 9.10 — Dokumentālā filma. 9.30 — Mākslas filma «Līdzdalība slepkavībā». 18.00 — Ziņas. 18.10 —TV skolēniem. 19.00 — Daba un mēs. 19.30 — Svešu bēdu nav. 19.40 — Dokumentālā filma. 20.00 — «Panorāma». Dienas ziņas (krievu val.). 20.35 — «Labu nakti, mazuļi!» 21.00 — Mūzikas pasaulē. 21.45— Valdības studija. 22.45 — Ziņas. 22.45 — Mākslas filmas «Pretendents» 1. sērija.

25. februāris. 9.00 — Ziņas. 9.15 — Dokumentālās filmas. 9.50 — Koncertfilmas. 10.45 — No kultūras vēstures. 11.15 — Koncerts. 12.00 — Nedēļas panorāma (krievu val.). 12.30 — Latvijas TV programma. 13.55 — Alma mater. 14.05 — Pusstunda politikas. 14.5 —Portreti. 14.40 — Mākslas filma «Neredzamais cilvēks» 1. sērija. 15.35 — Kultūra un atturība. 16.00 — Lauku kapelu svētki. 17.30 — Ziņas. 17.40 — Cilvēks un grāmatas. 18.40 — Kinoafiša. 19.00 — Estrādes orbītā. 20.00 — «Panorāma». Dienas ziņas (krievu val.). 20.35 — «Labu nakti, mazuļi!». 21.00 —M-12. 22.25 — Mākslas filmas «Pretendents» 2. sērija.

No redakcijas pasta

Līvāniešiem bija savs ģerbonis...

Katrai Latvijas pilsētai, šķiet, ir tuvas un dārgas lietas, kas kļuvušas par šo apdzīvoto vietu simboliem, kaut arī vēlāk tās nepelnīti atmestas, iznīcinātas un aizmirstas.

Arī Līvānu pilsētai, kurai gan nav piederējis Lāčplēsis vai Latgales Māra, ir bijusi sava regālija — Līvānu ģerbonis, kurš pilsētai piederēja Latvijas republikas laikā. Tā neatgriešana tautai būtu (mazākā mērā) nolaidība.

Īsi par šo Līvānu ģerboni. Heraldiskā vairodziņa, kāda bija visu Latvijas ģerboņu forma (izņemot Rīgas ģerboni), fonā bija zilā Latgales krāsa. Vairodziņa apakšējā daļā atradās Līvānu raksturīgākie atribūti — Daugava un Dubna gaišpelēku joslu veidā. Virs tām — tādas pašas krāsas cīrulis. Latvijas lauku putns, kurš atgādina Līvānu tālo pagātni, kad 16. gadsimtā pilsēta sākās no trim zemnieku sētām. Ģerbonis Līvāniem tika piešķirts 1926. gadā kopā ar pilsētas statusu.

Pagāja daži gadu desmiti, un Līvānu ģerboņa vairodziņš tika aiztriepts ar jaunām, bezjēdzīgām krāsām. Pazuda cīrulis, upes un Latgales zilā krāsa. Kas tad ir šis mūsdienīgais Līvānu ģerbonis, kas rotā Līvānu kultūras nama fasādi, A. Anspaka grāmatas vāku un citas vietas un lietas? Ko simbolizē ķelle— uzceltās un būvējamās mūsu veselībai tik «derīgās» rūpnīcas vai daudzos «cilvēku stropus»?

Un kas ir zobrats — vai viens no tiem, kuri, rūcošos un klaudzošos mehānismos iemontēti, katru dienu nepārtraukti rit cauri pilsētai?

Tiešām, šie «heraldikas šedevri» lieliski raksturo mūsdienu Līvānus. Nav saprotams vienīgi tas, kāpēc ģerboņa fons ir zaļš? Šķiet, labāk piedienētu zilpelēkā stikla fabrikas dūmu krāsa. Par LPSR karoga elementiem nerunāsim, šādu «godu» nav spējusi izbēgt neviena mūsu republikas pilsēta. Lai Līvānu ģerboni nesajauktu ar citas LPSR pilsētas heraldiku, vairodziņa augšdaļā dižojas uzraksts «Līvāni».

Latviešu tautas atmoda sākās ar simboliem — ar sarkanbaltsarkano karogu un «Dievs, svētī Latviju». Sāksim arī mēs saimniekošanu savā pilsētā ar Līvānu «cīrulīša» ģerboņa atdzimšanu! Tad Daugava un Dubna vairs nebūs tikai novadgrāvji, ķelle atgriezīsies būvlaukumā, zobrati turpinās ritēt tikai pa apvedceļu, un rūpnīcu skursteņi nebojās Līvānu ainavu un gaisu. Tad mēs varēsim pielikt visus spēkus, lai viss nostātos savās vietās.

A. DZENIS,
Līvānu 1. vidusskolas 9. a klases skolnieks

P. S. Honorāru lūdzu pārskaitīt Latgales Māras atjaunošanas fondā.

Vai „kooperatīvs"?

LPSR Zinību biedrības Preiļu nodaļa izplatīja biletes uz pašhipnozes vakaru šī gada 12. februārī.

Sakarā ar to Preiļu centrā parādījās arī afiša. Tēma — pašhipnozes vakars. Programmā: 1. Pašsavaldīšanās noslēpumi; 2. Autotrenīņa tehnika; 3. Psiholoģiskā pieredze. Vakaru Preiļu rajona kultūras namā vadīs ārsts psihoterapeits. Kādā valodā tiek rīkots pasākums, nebija teikts, kaut gan tas bija jānorāda.

Un tā — pirms plkst. 16.00 uz kultūras namu steidzās visi, kuri interesējas par medicīnu un tie, kuriem tā var noderēt, lai saglabātu labu veselību un ilgu mūžu. Interesentu uz lekciju bija ap simts cilvēku. To vidū — pensionāri, strādnieki, inteligence, skolēni.

Lektore bija ārste psihoterapeite no Rīgas. Lekciju viņa iesāka latviešu valodā. Pēc lektores pirmajiem vārdiem, tāds kā brīnums, zāli pārņēma «magnētiskais vilnis», jo daudzi apmeklētāji uzreiz sakustējās un sāka celties kājās, lai dotos uz izejas pusi. Atvainojiet, bet tas nebija ārstes «nopelns», bet gan latviešu valodas nezināšana un negribēšana. Starp lekcijas atstāiējiem bija arī tādi, kuri latviešu valoču pārvalda. Varbūt pietrūka pašsavaldīšanās?

Par viņu audzināšanas līmeni tagad nerunāsim. Bet padomāsim par bileites cenu. Tā maksāja 1 rubli pieaugušajiem un 50 kapeikas skolēniem. Aprunājoties pēc lekcijas ar tās apmeklētājiem, nospriedām, ka Preiļos pie Zinību biedrības laikam ir radies «kooperatīvs». Viena stunda lekcijas — viens rublis.

Ja turpmāk apmeklēsiet jauno «kooperatīvu», tad nelasiet iepriekš afišas pilsētas centrā. Varat kļūdīties.

No savas pieredzes varu jums ieteikt labāk apmeklēt videosalonu Preiļu kinoteātrī. Tur «takse» ir zemāka un arī glāzi sulas var nobaudīt. Tātad padomājiet...

Tomēr gribētos zināt, kādu atbildi var dot Zinību biedrības Preiļu nodaļa?

Ar cieņu
F. RUSIŅŠ
Preiļos

IELŪDZAM JŪS UZ LITERĀRI MUZIKĀLU KOMPOZĪCIJU «ES KARĀ(I) AIZIEDAMS», kas veltīta Padomju Armijas un Jūras Kara Flotes dienai, 23. februārī plkst. 19.00 Preiļu rajona kultūras namā.

Preiļu pilsētas izpildkomiteja
Preiļu rajona kultūras nams

PREIĻU UN LĪVĀNU KOOPERATĪVU ZINĀŠANAI

Preiļu rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas iekšlietu daļas ārpusresoru apsardzes nodaļa paziņo, ka slēdz līgumus par kooperatīvu telpu aprīkošanu ar ugunsdrošības signalizāciju, kā arī par šo telpu aps[illegible], izmantojot novērošanas centralizēto pulti.

Uzziņas pa tālruņiem — 21482 un 21927 vai personiski Preiļos, Talsu ielā 2, septītajā kabinetā.

KINOLEKTORIJA ABONENTU ĪPAŠNIEKU IEVĒRĪBAI

22. februārī plkst. 20.30 kinoteātrī «Ezerzeme» notiks mākslas filmas «Par mīlestību' pašreiz nerunāsim» pirmizrāde. Piedalīsies kinorežisors V. Brasla.

PREIĻU SADZĪVES PAKALPOJUMU KOMBINĀTS

pieņem pasūtījumus no iedzīvotājiem, kooperatīviem un citiem uzņēmumiem šādu pakalpojumu veikšanai:

logu režģu, vārtu un žogu izgatavošanai no metāla;

metāla pasitņu izgatavošana un uzlikšana sieviešu apaviem;

vienkāršu nestandarta iekārtu izgatavošana;

dzīvojamo māju apkures sistēmu remonts un montāža (pasūtītāja materiāls);

pēc individuāliem pasūtījumiem veic virpošanas, frēzēšanas un metināšanas darbus.

Mehānisko darbnīcu adrese: Preiļi, Padomju Armijas ielā 44, tālrunis — 21298.

25. februārī pulksten 8.00 Preiļu katoļu draudzes baznīcā notiks latviešu tautas nacionālā karoga iesvētīšanas ceremonija, pēc tās — mītiņš, veltīts karoga pacelšanai virs grāmatu nama «Latgale».

LTF PREIĻU PILSĒTAS UN CIEMU NODAĻAS VALDE

ĻEŅINA KAROGS

● **MŪSU ADRESE: 228250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.**

● **REDAKCIJAS TĀLRUŅI: redaktors — 22059, redaktora vietnieki — 21996, partijas dzīves un padomju celtniecības nodaļa — 22154, agrorūpnieciskā kompleksa, sporta, skolu un jaunatnes dzīves nodaļas — 21759, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas —21985, fotokorespondents —22203, korektori, grāmatvedība, uzziņas par sludinājumiem — 22305.**

Laikraksts iznāk otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās. Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas apvienības Daugavpils tipogrāfijā (Daugavpilī, Valkas ielā 1). Izdevniecība «Zvaigzne» (Rīgā, M. Gorkija ielā 105). Viena nos, iespiedloksne, Ofsetiespiedums.

«Ленина Карогс» («Ленинское знамя»). Газета Прейльского районного комитета КП Латвии и районного Совета народных депутатов на латышском языке.

Metiens 14 509 eksemplāri (latviešu valodā — 10 201 eks., krievu valodā — 4 308 eks.).
Indekss 68169.

Pts. 315.